

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun.Chișinău (jud. S. Bleșceaga)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Vascan, Iu. Cotruță, V. Negru)

DECIZIE

16 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței:

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva

Petru Moraru

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Vladimir Bazatin și recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Serghei Slobodeaniuc, împotriva încheierii din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Adas - Premium” împotriva SRL „Ghitex - Com”, Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc cu privire la încasarea sumei,

c o n s t a ță :

La data de 05 decembrie 2012, SRL „Adas - Premium” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Ghitex - Com”, Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc solicitînd încasarea, în mod solidar, de la SRL „Ghitex - Com”, Vladimir Bazatin și Serghei Slobodeaniuc a datoriei în mărime de 763352 lei, penalitatea în mărime de 137403 lei, dobînda de întârziere în mărime de 367722 lei și cheltuielile de judecată, constituite din taxa de stat și cheltuielile de asistență juridică.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 28 octombrie 2005 a încheiat cu SRL „Ghitex - Com” SRL contractul nr. 8-05, conform căruia SRL „Adas - Premium” și-a asumat obligația de a livra SRL „Ghitex-Com” marfă-conserve, nomenclatura conservelor fiind stabilită în p. 1.1 al contractului, iar prețul pentru fiecare unitate - în p.3.1 al contractului.

Menționează că, pârâtul anterior efectua achitările cu întârziere. Însă pentru ultima livrare s-a acumulat o datorie de 858352,61 lei, conform actului de verificare din 23 iulie 2007 și acordul de confirmare a datoriei din 27 iulie 2012.

Indică că, în baza acestui acord pîrîtul și-a asumat obligația de a achita datoria până la 20 septembrie 2007, însă a achitat la data de 25 noiembrie 2008 doar o parte din datorie, iar restanța fiind de 763352,61 lei.

Afirmă că, au convenit cu fondatorii pârâtului Slobodeaniuc Serghei și

Bazatin Vladimir ca să prelungească termenul de achitare a datoriei, fiind întocmită și o declarație de garanție, fiind indicată suma restantă de 763352,61 lei, care momentul întocmirii recipisei constituia suma de 63600 dolari SUA. În caz de neachitare a datoriei până la 20 decembrie 2009, fondatorii își vor asuma obligația respectivă.

Declară că, la 19 martie 2009 a fost întocmită și o recipisă de pârât, prin care acesta s-a obligat să achite datoria până la finele anului 2009, însă suma datoriei nu a fost stinsă.

Invocă că, în baza pct. 2 din Acordul de achitare a datoriei din 27 iulie 2007, pârâtul s-a obligat să achite o penalitate în mărime de 0,1 % din suma datorată, care constituia 137403 lei.

Relatează că, s-a adresat către pârât de nenumărate ori și prin intermediul apelurilor telefonice și în scris, conform pretenției nr. 18 din 07 august 2008, însă nu a primit nici un răspuns și nici datoria nu a fost achitată până în prezent.

Solicită și încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 367722 lei, calculată pentru perioada de 01 ianuarie 2010-31 octombrie 2012.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2014 a judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău s-a admis acțiunea depusă de SRL „Adas-Premium” și s-a încasat în mod solidar de la SRL „Ghitex - Com”, Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc în beneficiul SRL „Adas-Premium” suma în mărime de 1268477 lei, constituită din datoria în mărime de 763352 lei, penalitatea în mărime de 137403 lei, dobânda de întârziere în mărime de 367722 lei. S-a încasat în mod solidar de la SRL „Ghitex - Com”, Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc taxa de stat neachitată în mărime de 38054 lei.

La data de 04 martie 2015, Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc au depus apel împotriva hotărârii din 22 decembrie 2014 a judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, solicitând repunerea în termen de declarare a apelului și casarea hotărârii primei instanțe, cu remiterea pricinii la rejudecare.

Prin încheierea din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea lui Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc privind repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit cererea de apel depusă la 04 martie 2015 de Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc împotriva hotărârii din 22 decembrie 2014 a judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, ca fiind în afara termenului legal.

La data de 12 octombrie 2015, avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Vladimir Bazatin, a declarat recurs împotriva încheierii din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea încheierii contestate cu remiterea pricinii la rejudecare, în alt complet de judecată.

La data de 12 octombrie 2015, avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Serghei Slobodeaniuc, a declarat recurs împotriva încheierii din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea încheierii contestate cu remiterea pricinii la rejudecare, în alt complet de judecată.

În motivarea recursurilor s-a invocat că nu sunt de acord cu concluzia instanței de apel, deoarece unica telegramă care a parvenit în adresa lui Vladimir Bazatin pe bd. Traian, 4, ap.78, mun.Chișinău, nu i-a fost înmînată, iar argumentul precum că apartamentul este vîndut nu poate fi confirmat de către oficiul poștal, avînd o valoare

declarativă. Însă, totodată, consideră că aceasta indică că adresa de domiciliu la care au fost trimise citațiile a fost greșită.

Menționează că, argumentul instanței de apel privind aprecierea critică a afirmațiilor apelanților precum că nu au cunoscut despre existența hotărârii judecătorești se combate prin lipsa înscrisurilor la materialele cauzei, care să ateste recepționarea hotărârii contestate.

Referitor la legalitatea citării prin aviz public în Monitorul Oficial al RM, constatată de instanța de apel, afirmă că este contradicție cu prevederile art. 108 Codului de procedură civilă, deoarece urma a fi efectuată interpelare la ÎS CRIS „Registru” pentru a confirma domiciliul, însă, la materialele dosarului nu există nici un înscris care ar atesta faptul imposibilității aflării domiciliului vreunui participant la proces.

Consideră că, prin examinarea cauze civile în lipsa părților în proces, acestea au fost lipsite de dreptul la apărare, fiindu-le violat și îngrădit principiul contradictorialității, toate probele și argumentele părții oponente fiind acceptate în raport cu ale lor.

Invocă încălcarea art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea la data de 02 septembrie 2015, iar recursul a fost declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Vladimir Bazatin și Serghei Slobodeaniuc, la 12 octombrie 2015.

Materialele cauzei atestă că încheierea recurată a fost adoptată în lipsa lui Vladimir Bazatin și Serghei Slobodeaniuc și a fost expediată în adresa lor la data de 17 septembrie 2015, conform scrisorii instanței de apel (f.d.159), însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

Astfel, Colegiul consideră că recursurile sunt declarate în termen.

Examinînd temeiurile recursurilor, în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Vladimir Bazatin, întemeiat și pasibil de fi admis, iar recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Serghei Slobodeaniuc, neîntemeiat și pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de apel se întrerupe prin decesul participantului la proces care avea interes să facă apel sau prin decesul mandatarului căruia i se comunicase hotărîrea. În astfel de cazuri, se face o nouă comunicare la locul deschiderii succesiunii, iar termenul de apel începe să curgă din nou de la data comunicării hotărîrii. Pentru moștenitorii incapabili și pentru cei limitați în capacitatea de exercițiu sau pentru cei dispăruți fără urmă termenul curge din ziua în care se numește tutorele sau curatorul. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În conformitate cu art. 426 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea; să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, în baza art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a respins cererea lui Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc privind repunerea în termen de declarare a apelului și s-a restituit cererea de apel depusă de Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc la 04 martie 2015 împotriva hotărârii din 22 decembrie 2014 a judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, ca fiind depusă în afara termenului legal (f.d.156-158).

Cu referire la recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Vladimir Bazatin, Colegiul reține că Vladimir Bazatin solicitînd repunerea în termen de declarare a apelului, a invocat ca temei faptul că nu a fost înștiințat despre data și ora ședinței de judecată la examinarea litigiului în prima instanță, iar telegramă expediată pe adresa sa pe bd. Traian, 4, ap.78, mun.Chișinău, nu i-a fost înmînată.

La acest aspect, instanța de recurs notează că instanța de apel greșit a calificat că Vladimir Bazatin s-a eschivat cu rea credință de la recepționarea citațiilor, în condițiile cînd înștiințările au fost remise în adresa instanței de judecată fără a fi înmînate, cu mențiunea că apartamentul este vîndut, or, indicarea aceeași adrese în cererile de contestare a actelor de dispoziție nu presupune și eschivarea de la recepționarea înștiințărilor.

Mai mult de atît, acest argument contravine circumstanțelor cauzei și nu constituie temei suficient pentru a considera că procedura înștiințării legale a lui Vladimir Bazatin, la caz, a fost respectată.

În conformitate cu art. 102 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmînează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încît aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmînează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În pricinile urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuiește la adresa comunicată instanței, citația sau înștiințarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

În conformitate cu prevederile art. 105 alin. (1) Cod de procedură civilă, citația

și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea, care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Cu referire la înștiințarea lui Vladimir Bazatin prin aviz public, Colegiul precizează că în conformitate cu art. 108 alin. (1) Cod de procedură civilă, aceasta este pertinentă dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia.

În speță, Colegiul relevă lipsa la materialele cauzei a înscrisurilor care să ateste interpelarea organelor abilitate întru aflarea domiciliului lui Vladimir Bazatin, fapt invocat și de acesta în cererea de recurs.

Prin urmare, Colegiul constată lipsa înștiințării legale a lui Vladimir Bazatin despre data și ora ședinței de judecată la examinarea litigiului în instanța de fond, deoarece careva înscrisuri care să ateste contrariul, la materialele cauzei lipsesc.

Sub acest aspect și ținînd cont de faptul că Vladimir Bazatin nu a fost înștiințat legal despre data și ora ședinței de judecată la examinarea pricinii în prima instanță, Colegiul consideră, întru evitarea încălcării dreptului recurentului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că instanța de apel la primirea cererii de apel în procedură urmează să ia în considerare cele enunțate supra.

În consecință, Colegiul notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hotărîrea Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25 februarie 1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hotărîrea Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate în partea respingerii cererii lui Vladimir Bazatin privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea acestuia cererii de apel, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a lui Vladimir Bazatin a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și ar constitui îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată în partea respingerii cererii lui Vladimir Bazatin privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea acestuia cererii de apel, nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că s-a stabilit în mod indubitabil încălcarea normelor de drept procedural de către instanța de apel în cadrul restituirii apelului, lacună care nu poate fi corectată la judecarea recursului,

iar argumentele invocate de către recurentul Bazatin Vladimir, prin intermediul avocatului său, sunt întemeiate și confirmate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Vladimir Bazatin, împotriva încheierii din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și de a casa încheierea instanței de apel din 02 septembrie 2015 în partea respingerii cererii lui Vladimir Bazatin privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea acestuia cererii de apel, cu remiterea pricinii în această parte la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în acelaș complet, la faza primirii cererii de apel.

Cu referire la recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Serghei Slobodeaniuc, împotriva încheierii din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul îl consideră nefondat și necesar de a fi respins.

În motivarea cererii de repunere în termen de declarare a apelului, Serghei Slobodeaniuc a invocat neînștiințarea acestuia despre data și ora ședinței de judecată la examinarea litigiului în instanța de fond.

Instanța de recurs consideră nefondat argumentul recurentului Serghei Slobodeaniuc referitor la neînștiințarea sa, deoarece din materialele cauzei se atestă contrariul.

În speță, Colegiul reține că pîrîtul Serghei Slobodeaniuc a fost înștiințat despre data și ora ședinței de judecată, prin citație cu aviz recomandat (f.d.89), care și atestă recepționarea acesteia și respectiv înștiințarea despre data și ora ședinței de judecată.

De asemenea, instanța de recurs ia în considerare și faptul că Serghei Slobodeaniuc a fost prezent în cadrul ședinței de judecată din 04 aprilie 2014 ora 14:00, exprimîndu-și dorința de a face cunoștință cu materialele cauzei, ceea ce se confirmă prin procesul verbal al ședinței de judecată din 04 aprilie 2014 (f.d.111) și personal a semnat că este înștiințat despre examinarea pricinii la data de 01 iulie 2014 ora 14:00 (f.d.90).

În conformitate cu art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră justă aprecierea instanței de apel precum că Serghei Slobodeaniuc a fost înștiințat legal despre data și ora ședinței de judecată, în condițiile cînd Serghei Slobodeaniuc a fost prezent în cadrul ședinței de judecată și s-a semnat despre faptul că este înștiințat și despre data și ora desfășurării următoarei ședințe de judecată.

Totodată, instanța de recurs menționează că obligația lui Serghei Slobodeaniuc, în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3) și art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, este de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Prin urmare, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată în partea respingerii cererii lui Serghei Slobodeaniuc privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea acestuia a cererii de apel, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, avînd în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, în conformitate cu art. 27 Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare. Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.

În această ordine de idei Colegiul reține că argumentele invocate în cererea de recurs de către Serghei Slobodeaniuc, prin intermediul avocatului său, indică direct la nerespectarea de el însăși a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea în partea respingerii cererii lui Serghei Slobodeaniuc privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea acestuia a cererii de apel, este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Serghei Slobodeaniuc, cu menținerea în această parte a încheierii din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Serghei Slobodeaniuc.

Se admite recursul declarat de avocatul Andrei Bîtcă, în interesele lui Vladimir Bazatin.

Se casează încheierea din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Adas - Premium” împotriva SRL „Ghitex - Com”, Vladimir Bazatin, Serghei Slobodeaniuc cu privire la încasarea sumei, în partea respingerii cererii lui Vladimir Bazatin privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea acestuia cererii de apel, cu remiterea pricinii în această parte la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în acelaș complet, la faza primirii cererii de apel.

În rest încheierea din 02 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău se menține.
Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Petru Moraru

Oleg Sternioală